

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 14. juli 2021

Sag BS-5814/2021-HJR

X-laug
(advokat Lars Vindfeldt Skals)

mod

A
og
B
(advokat Søren Egede Schulz for begge)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Viborg den 15. juli 2019 (BS-49841/2018-VIB) og af Vestre Landsrets 14. afdeling den 15. september 2020 (BS-35640/2019-VLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Henrik Waaben, Oliver Talevski og Anne Louise Bormann.

Påstande mv.

I ankestævningen af 10. februar 2021 har appellanten, X-laug, nedlagt påstand om, at de indstævnte, A og B, som ejere af ejendommen X-vej 10, ..., matr.nr. .. Y-by, skal anerkende, at ejendommen ikke har vejret til den private fællesvej beliggende matr.nr. .., Y-by.

I ankesvarskriftet af 22. februar 2021 har A og B nedlagt påstand om afvisning af vejlaugets anerkendelsespåstand, subsidiært stadfæstelse af landsrettens dom.

I processkrift af 3. marts 2021 har vejlauget fastholdt anerkendelsespåstanden og nedlagt en ny subsidiær påstand om hjemvisning til landsretten.

I processkrift af 4. marts 2021 har A og B nedlagt påstand om afvisning af vejlaugets hjemvisningspåstand.

Spørgsmålene om afvisning af vejlaugets principale og subsidiære påstand er udskilt til særskilt forudgående behandling og afgørelse på skriftligt grundlag.

Sagsfremstilling

A og B er ejere af ejendommen X-vej 10, ... Z-by.

Ejendommen X-vej 10 har matrikelnummer ... i X-by, og ligger for enden af den private fællesvej X-vej, der har matrikelnummer ... og fører til Y-vej, der er den nærmeste offentlige vej.

I 2017 stiftedes vejlauget ... Efter det oplyste var formålet med stiftelsen af vejlauget, at der skulle rejses et erstatningskrav for skader på den private fællesvej mod A og B.

Vejlauget anlagde den 18. december 2018 sag ved byretten med påstand om, at A og B skulle anerkende, at de som ejere af ejendommen X-vej 10 ikke havde vejret til den private fællesvej X-vej.

Ved dom af 15. juli 2019 frifandt byretten A og B. Af byrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”Det fremgår af lov om private vejrettigheder § 1, stk. 1, at når en vej er eneste eller væsentligste adgang til en ejendom eller til nogen af dennes lodder, og vejen er angivet på matrikelkortet, hvis udvisende i det væsentlige stemmer med forholdene i marken, kan retten til denne vej, selv om den ikke er tinglyst, ikke fortrænges af senere erhververe af retigheder over den tjenende ejendom ifølge aftale eller retsforfølgning. Det fremgår af samme lovs § 1, stk. 2, at den, der vil bestride, at der foreligger en ret til vejen, når de i stk. 1 nævnte betingelser er til stede, har bevisbyrden. Lovens § 1 er beskyttelsespræceptiv over for indehavere af vejrettigheder, og retten skal derfor påse, at bestemmelsen tages i betragtning ved afgørelse om vejrettigheder.

Retten lægger til grund, at X-vej er eneste eller væsentligste adgang til X-vej 10, at X-vej er angivet på matrikelkortet, og at matrikelkortet i det væsentligste stemmer overens med forholdene for X-vej i marken, og at X-vej 10s eventuelle vejret til X-vej ikke er tinglyst. Da de sagsøgte gjorde brug af X-vej til færdsel til og fra X-vej 10, forinden sagsøger erhvervede adkomst til X-vej, kan sagsøger ikke fortrænge en vejret til X-vej 10 over X-vej, jf. lov om private vejrettigheder § 1, stk. 1.

Herefter er der ikke grundlag for at tage stilling til, om der foreligger det

nødvendige procesfællesskab, om sagsøger har løftet bevisbyrden for, at der ikke foreligger en ret til færdsel på den private fællesvej, jf. lov om private vejrettigheder § 1, stk. 2, og retten skal ligeledes ikke foretage vurdering i medfør af samme lovs § 2.”

Vejlauget ankede til Vestre Landsret, der ved dom af 15. september 2020 stadfæstede byrettens dom. Af landsrettens begrundelse fremgår:

”X-vej er noteret i tingbogen med tre ejere, hvoraf de to er afgået ved døden. Efter det oplyste lægger landsretten til grund, at dødsboerne ikke har udlagt eller overdraget de ideelle anparter af vejen. Efter opførelse af et hus på de indstævntes ejendom og etablering af indkørsel til X-vej har den tredje ejer, C, overdraget sin ideelle anpart af vejen til X-laug.

Efter ejerlavets påstand drejer sagen sig om håndhævelse af ejerrettigheder over vejen. Adgangen til at håndhæve ejerrettigheder over en fast ejendom, som ejes af flere ejere, tilkommer som udgangspunkt ejerne i forening. Det følger heraf, at et søgsmål med det formål at håndhæve ejerrettighederne alene kan anlægges af ejerne i forening. Efter det oplyste blev ejerlavet stiftet med henblik på at opnå erstatning for skaderne på vejen efter byggeriet. Købesummen for Cs ideelle anpart af vejen udgjorde alene 10 kr.

Under disse omstændigheder er der ikke grundlag for at fravige udgangspunktet om, at der foreligger et nødvendigt procesfællesskab mellem ejerne af vejen.

Med denne begrundelse stadfæster landsretten herefter byrettens dom.”

Vejlauget ansøgte herefter Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke landsrettens dom til Højesteret.

Den 22. januar 2021 meddelte Procesbevillingsnævnet tilladelse til at anke dommen. Det hedder i tilladelsen:

”Procesbevillingsnævnet meddeler herved i medfør af retsplejelovens § 371, stk. 1, 2. pkt., X-laug tilladelse til anke til Højesteret af en dom, der er afsagt af Vestre Landsret den 15. september i en sag mellem X-laug på den ene side og A og B på den anden side.”

Parternes synspunkter

X-laug har til støtte for realitetsbehandling af anerkendelsespåstanden anført navnlig, at landsretten ved at tage stilling til spørgsmålet om nødvendigt procesfællesskab har realitetsbehandlet sagen, hvilket også ses af, at landsretten ikke har afvist sagen, men har afsagt frifindende dom. Højesteret kan således foretage realitetsbehandling af sagen.

Heller ikke det forhold, at spørgsmålet om nødvendigt procesfællesskab i ansøgningen til Procesbevillingsnævnet er fremhævet som et principielt spørgsmål i sagen, kan føre til, at Højesteret er afskåret fra at realitetsbehandle anerkendelsespåstanden, da anketilladelsen er givet uden en begrænsning efter retsplejelovens § 371, stk. 1, 3. pkt.

Til støtte for realitetsbehandling af hjemvisningspåstanden er det anført, at hjemvisningspåstanden er nedlagt rettidigt, og i øvrigt, at anerkendelsespåstanden i ankestævningen må anses for – ”som det mindre i det mere” – at indeholde en påstand om hjemvisning.

A og B har til støtte for påstanden om afvisning af vejlaugets anerkendelsespåstand anført navnlig, at landsretten ikke har taget stilling til sagens realitet, og at anerkendelsespåstanden således burde have været nedlagt som hjemvisningspåstand.

Af vejlaugets ansøgning til Procesbevillingsnævnet om anketilladelse fremgår endvidere, at anken alene skulle angå en prøvelse af landsrettens afgørelse om nødvendigt procesfællesskab – og ikke en prøvelse af sagens realitet vedrørende vejret. Procesbevillingsnævnets anketilladelse må herefter fortolkes således, at der alene er givet tilladelse til at anke med påstand om hjemvisning.

Til støtte for påstanden om afvisning af vejlaugets hjemvisningspåstand er det gjort gældende, at hjemvisningspåstanden ikke er nedlagt rettidigt, da den er nedlagt mere end fire uger efter, at Procesbevillingsnævnet meddelte vejlauget tilladelse til at anke landsrettens dom, jf. retsplejelovens § 372, stk. 2, og at vejlaugets anerkendelsespåstand i ankestævningen ikke kan anses for at have indeholdt en påstand om hjemvisning ”som det mindre i det mere”.

Højesterets begrundelse og resultat

X-laug har i ankestævningen for Højesteret nedlagt en principal påstand om, at A og B skal anerkende, at de som ejere af ejendommen X-vej 10 i Y-by ved Z-by ikke har vejret til en nærmere angivet privat fællesvej. Vejlauget har nedlagt en subsidiær påstand om, at sagen hjemvises til landsretten. A og B har over for begge vejlaugetspåstande nedlagt påstand om afvisning, og spørgsmålet om afvisning er udskilt til særskilt behandling.

Vejlaugets principale anerkendelsespåstand svarer til den påstand, som vejlauget nedlagde i byret og landsret. I byretten blev A og B frifundet med den begrundelse, at de havde en vejrettighed over den omhandlede private fællesvej. I landsretten blev frifindelsen i overensstemmelse med et anbringende herom, som A og B havde gjort gældende såvel i byret som landsret, stadfæstet med den begrundelse, at der forelå et nødvendigt procesfællesskab mellem de tre ejere af den private fællesvej, og at dødsboerne efter to af ejerne ikke havde udlagt eller overdraget deres ideelle andel til vejlauget.

Spørgsmålet om nødvendigt procesfællesskab var efter de foreliggende oplysninger omdrejningspunktet for vejlaugets ansøgning til Procesbevillingsnævnet. Uanset dette begrænsede Procesbevillingsnævnet ikke i medfør af retspleje-

lovens § 371, stk. 1, vejlaugets anketilladelse således, at det alene er spørgsmålet om nødvendigt procesfælleskab, som er til prøvelse for Højesteret. Højesteret finder, at der ikke er grundlag for at afvise vejlaugets principale anerkendelsespåstand.

Vejlaugets subsidiære påstand om hjemvisning til landsretten blev nedlagt i et processkrift under skriftvekslingen for Højesteret og er foranlediget af, at A og B i ankesvarskriftet nedlagde påstand om afvisning af vejlaugets principale anerkendelsespåstand. Højesteret tillader, at hjemvisningspåstanden tages i betragtning, og tager derfor ikke A og Bs afvisningspåstand til følge, jf. retsplejelovens § 383, stk. 1.

THI BESTEMMES:

A og Bs påstand om afvisning af X-laugs principale anerkendelsespåstand tages ikke til følge.

A og Bs påstand om afvisning af X-laugs subsidiære hjemvisningspåstand tages ikke til følge.